

Sygn. akt VIII RC 20/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 25 kwietnia 2018 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie VIII Wydział Rodzinny i Nieletnich w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Dorota Pękała

Protokolant: sekretarz sądowy Ewelina Preś

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2018 r. w Szczecinie

na rozprawie sprawy

z powództwa K. P.

przeciwko małoletniemu F. P.

o obniżenie alimentów

I. umarza postępowanie za okres od dnia 11 kwietnia 2018 r.;

II. w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata M. O. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych plus 23 % VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu;

IV. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VIII RC 20/17

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 12 stycznia 2017 r. powód K. P. wniósł do Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie pozew o obniżenie alimentów - które zostały zasądzone na rzecz małoletniego pozwanego F. P. wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie, wydanym w dniu 15 września 2016 r. w sprawie o sygn. akt XRC 1904/14 w wysokości 700 zł miesięcznie płatnych do 10-go dnia każdego miesiąca z góry na rzecz pozwanego, wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat - do kwoty 200 zł miesięcznie płatnej w ten sam sposób.

W uzasadnieniu pozwu podał, iż w dniu 15 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie wydał wyrok w sprawie o rozwód pomiędzy nim a matką małoletniego pozwanego i w punkcie V wyroku zasądził od niego na rzecz małoletniego F. P. rentę alimentacyjną w wysokości 700 zł miesięcznie płatnych z góry do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od uprawomocnienia się wyroku. Podał, że wyrok ten uprawomocnił się w dniu 10 listopada 2016 r., ale powód nie mógł wykonać tego wyroku, ponieważ zmianie na niekorzyść uległy jego możliwości finansowa, rodzinna i zarobkowa, przez co nie był on w stanie zapłacić zasądzonych alimentów. Wyjaśnił, że w czasie rozpoznawania sprawy przez Sąd Okręgowy pełnił on służbę jako żołnierz zawodowy i otrzymywał dochód w wysokości 3000 zł (2400 zł uposażenia i 600 zł dodatku mieszkaniowego), ale w dniu 21 grudnia 2016 r. na skutek upływu terminu określonego w kontrakcie został zwolniony z służby i tym samym stracił źródło dochodu. Wskazał, że w dniu 28 grudnia 2016 r. zarejestrował się w

Powiatowym Urzędzie Pracy w S. jako bezrobotny. Podał, że od momentu zakończenia służby do momentu wniesienia pozwu w niniejszej sprawie nie podjął żadnego zatrudnienia, ponieważ na lokalnym rynku pracy brak jest ofert pracy odpowiadających jego kwalifikacjom i 12-letniemu doświadczeniu zawodowemu żołnierza. Wskazał, że w okresie pierwszych trzech miesięcy otrzymywał 600 zł zasiłku dla bezrobotnych i 400 zł za kolejne trzy miesiące. Dodał, że obecnie mieszka i prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z nową partnerką, której dochód stanowi jedyne źródło utrzymania dla nich obojga. Podniósł, że małoletni pozwany wystąpił przeciwko niemu z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, w toku którego komornik zajął jego wynagrodzenie i rachunek bankowy, a zadłużenie powoda wobec małoletniego wyniosło na dzień 22 grudnia 2016 r. 11533,18 zł. Powód podał, że toczy się przeciwko niemu jeszcze jedno postępowanie egzekucyjne dotyczące jego zadłużenia wynikającego z niewykonanego obowiązku alimentacyjnego na rzecz innego syna powoda – O. P., wobec którego zadłużenie wynosi 2905,94 zł.

Małoletni pozwany, reprezentowany przez matkę J. P. (obecnie (...) – P.), złożył odpowiedź na pozew, w którym wniósł o oddalenie powództwa. Uzasadniając to stanowisko matka małoletniego podniosła, że powód nie podjął należytych starań o utrzymanie pracy lub znalezienie nowej, a więc podane przez niego okoliczności nie uzasadniają żądania obniżenia alimentów. Wskazała, że powód długo przed zakończeniem kontraktu wiedział o upływie jego terminu i że miał on możliwość dokończenia się w szkole podoficerskiej, co pozwoliłoby mu na przedłużenie kontraktu lub przejście na wcześniejszą emeryturę, jednak pomimo namów matki małoletniego nie zrobił tego. Podniosła, że powód jest w pełni sprawny, ma 36 lat i może pracować. Wskazała, że powód chciał zająć się pracą w branży remontowo-budowlanej i odbywał szkolenie w firmie (...) w S., gdzie obecnie pracuje. Wskazała, że po rozstaniu powód wyjeżdżał ze swoją nową partnerką i wyjmował pokoje w hotelach, a w czasie postępowania rozwodowego, gdy strony jeszcze razem mieszkały generował bardzo wysokie koszty eksploatacji mieszkania, bo ustawiał w mieszkaniu bardzo wysoką temperaturę ogrzewania i nadmiernie korzystał z elektryczności. Podniosła, że pomimo że mieszkanie zajmowane z powodów stanowiło jej własność, powód zmienił zamki do mieszkania i uniemożliwił jej korzystanie z mieszkania. Wskazała, że samodzielnie spłacała kredyt na mieszkanie, a po rozstaniu, które nastąpiło w dniu 1 lipca 2017 r., dalej samodzielnie spłaca mieszkanie w kwotach po 1000 zł miesięcznie. Wskazała, że powód nie robi dziecku prezentów, ani nie dba o finansowanie jego zainteresowań i Ś., i się nim nie interesuje. W końcu podała również wysokość kosztów utrzymania powoda.

Na rozprawach w dniu 31 marca 2017 r. i w dniu 23 lutego 2018 r. strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2018 r. powód zmienił żądanie pozwu w ten sposób, że wniósł o obniżenie alimentów z kwoty 700 zł do 200 zł miesięcznie tylko za okres od dnia 21 grudnia 2016 r. do dnia 11 kwietnia 2018 r. Zmianę powództwa uzasadnił tym, że znalazł pracę.

Pozwany podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 września 2008 r. J. P. i powód K. P. zawarli związek małżeński.

W dniu (...) urodził się syn małżonków - małoletni F. P..

W 2014 r. małżonkowie rozstali się.

Dowód:

- dokumenty zgromadzone w aktach sprawy Sądu okręgowego w Szczecinie, (...), w szczególności odpis wyroku z uzasadnieniem,

K. P. jest z zawodu mechanikiem, operatorem maszyn i pojazdów rolniczych. Od dnia 1 października 2003 r. pełnił zawodową służbę wojskową na podstawie kontraktu. Otrzymywał dochód w wysokości 3000 zł, w tym 2400 zł uposażenia i 600 zł dodatku mieszkaniowego.

Dowód:

- świadectwo służby k. 4,
- przesłuchanie powoda K. P. k. 182-184,

W 2015 r. powód związał się z N. R..

Dowód:

- zeznania świadka N. R. k. 325-328,

Wyrokiem z dnia 15 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie o sygn. akt XRC 1904/14 z powództwa J. P. przeciwko K. P. o rozwód rozwiązał związek małżeński powódki i pozwanego (punkt I), powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim F. P. matce i ograniczył władzę rodzicielską ojca do współdecydowania o przyszłych istotnych sprawach dziecka (punkt II), w punkcie III ustalił szczegółowo kontakty ojca z synem poza miejscem zamieszkania małoletniego i w punkcie IV zobowiązał matkę dziecka do jego wydania, a ojca do odebrania i oprowadzenia. W końcu w punkcie V wyroku Sąd obciążył oboje rodziców obowiązkiem ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania małoletniego i z tego tytułu zasądził od pozwanego (w sprawie rozwodowej) K. P. rentę alimentacyjną na rzecz małoletniego w kwocie po 700 zł miesięcznie płatną z góry do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od uprawomocnienia się wyroku.

Wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o alimentach uprawomocnił się w dniu 10 listopada 2016 r.

Dowód:

- dokumenty zgromadzone w aktach sprawy Sądu okręgowego w Szczecinie, (...), w szczególności odpis wyroku z uzasadnieniem,

W dniu 21 grudnia 2016 r. K. P. został zwolniony z zawodowej służby wojskowej, ponieważ upłynął końcowy termin obowiązywania kontraktu, na podstawie którego odbywał służbę. W wojsku służył 12 lat. W związku z zakończeniem służby powód otrzymał w styczniu wyrównanie w wysokości 120 zł za grudzień i 286,92 zł w lutym i w marcu.

W dniu 28 grudnia 2016 r. powód zarejestrował się w Powiatowym Urzędzie Pracy w S.. Powód przyszedł na dwie wizyty do (...) w dniu 4 stycznia 2017 r. i w dniu 25 stycznia 2017 r. Został skierowany do pracy dwukrotnie – w dniu 27 lutego 2017 r. , kiedy nie podjął pracy, ponieważ nie spełniał warunków pracodawcy, później w dniu 16 marca 2017 r. otrzymał ofertę pracy w systemie trzymianowych w firmie (...) zajmującej się produkcją urządzeń grzewczych, ale zdecydował się nie podejmować pracy, ponieważ uważał, że podjęcie zatrudnienia uniemożliwi mu wykonania kontaktów z dzieckiem. Powód utracił status osoby bezrobotnej.

Odbył również kurs przyuczający do zawodu elektryka, a organizowany przez Wojewódzki Zakład (...) w S..

Powód mieszka wraz ze swoją partnerką N. R. w mieszkaniu należącym do niego i matki małoletniego pozwanego położonym przy ul. (...) w S.. N. R. ma 29 lat i nie ma dzieci. Jest zatrudniona w Starostwie Powiatowym w P. za wynagrodzeniem około 2600 zł miesięcznie. Powód mieszka z konkubiną i prowadzi z nią wspólne gospodarstwo domowe. Zajmowany lokal należy do powoda i do matki małoletniego pozwanego. Czynsz w tym lokalu wynosi około 220 zł, łącznie z funduszem remontowym. Opłata za prąd wynosi w granicach 100-150 zł co dwa miesiące, a za gaz 200-250 zł co dwa miesiące. Za Internet powód płaci 50 zł, a za telefon 100 zł miesięcznie. Na swoje wyżywienie powód

wydatkuje około 400-500 zł w skali miesiąca. K. P. spłaca kredyt mieszkaniowy zaciągnięty w 2007 roku, którego miesięczna rata wynosi 670 zł.

Poza małoletnim pozwanym, powód posiada na utrzymaniu syna z innego związku, dwunastoletniego O. P., na którego ma zasądzone alimenty w wysokości 320 zł miesięcznie.

K. P. częściowo utrzymuje się z odprawy emerytalnej, którą otrzymał w kwocie 8000 zł w dniu 16 stycznia 2017 r., część tej została zajęta przez komornika.

Dowód:

- świadectwo służby k. 4,
- karta wizyt bezrobotnego k. 5,
- informacja z Powiatowego Urzędu Pracy w S. k. 337,
- zeznania świadka N. R. k. 325-328,
- przesłuchanie powoda K. P. k. 182-184,

K. P. nie płacił alimentów zasądzonych ww. wyrokiem. Z tego powodu matka małoletniego wystąpiła do komornika sądowego z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego po to, aby wyegzekwować od ojca małoletniego należne małoletniemu alimenty.

Wysokość zadłużenia zobowiązanego wobec uprawnionego do alimentów w dniu 22 grudnia 2016 r. wyniosła 11533,18 zł należności głównie i 31,70 zł odsetek.

Dowód:

- zaświadczenie k. 7,

Matka małoletniego jest zatrudniona w S. na stanowisku s. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony z dnia 1 lutego 2012 r. i z tego tytułu otrzymuje wynagrodzenie, które w lutym 2017 r. wynosiło 2664 zł brutto (1922,87 zł netto). W lutym 2017 r. otrzymała ona tzw. trzynastkę w wysokości 2511,43 zł brutto (1750,08 zł netto), a w styczniu 2018 r. – 2937,87 zł brutto (2123,27 zł netto). Z wynagrodzenia matki małoletniego potrącana jest rata pożyczki zaciągniętej z zakładowego funduszu mieszkaniowego w wysokości 286,11 zł i składka na ubezpieczenie grupowe w kwocie 54,80 zł miesięcznie według stanu na marzec 2017 r.. Według stanu na luty 2018 r. z wynagrodzenia tego nie były dokonywane żadne potrącenia.

J. P. ponosi koszty utrzymania mieszkania w wysokości 365,83 zł, opłaty za prąd w wysokości 80 zł miesięcznie, 8 zł za gaz (300 zł nadpłaty).

Na koszty utrzymania małoletniego pozwanego składają się w szczególności: koszty posiłków małoletniego w szkole, który wynosi od 45 zł do 103 zł miesięcznie, wydatki na karate – 110 zł miesięcznie, 50 zł za zajęcia taneczne i 375 zł za semestr za basen, 20 zł miesięcznie za zajęcia rytmiki, opłata na radę rodziców w kwocie 40 zł rocznie, wydatki na zakup książki do ortografii w kwocie 15 zł, wyjścia dziecka w szkole i matki z dzieckiem od 100 do 200 zł, fryzjer w wysokości 20 zł miesięcznie, jednorazowy zakup mundurka – 134 zł, zakup plecaka na początku roku szkolnego, piórnika i wyprawki – 350 zł, z także zakup odzieży i obuwia.

Dowód:

- zaświadczenie o dochodach k. 37, 324,

Sąd dokonał oceny zgromadzonych dowodów w oparciu o art. 233 § 1 k.p.c. Strony nie kwestionowały prawdziwości przedkładanych w toku postępowania dokumentów, nie budziły one także wątpliwości Sądu, dlatego uznać je należało za wiarygodne. Ponadto stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań świadka N. R. oraz przesłuchaniu stron – reprezentującej małoletniego pozwanego matki J. P. i częściowo pozwanego K. P..

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż powód na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2018 roku zmodyfikował powództwo w ten sposób, że wniósł o obniżenie alimentów za okres od wniesienia utraty pracy do dnia 11 kwietnia 2018 r.

Zgodnie z art. 203 k.p.c. § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. Matka małoletniego pozwanego wnosząc o oddalenie powództwa, tym samym wyraziła zgodę na cofnięcie pozwu w części. Wobec powyższego Sąd orzekł jak w pkt. 1 wyroku.

Co do zasady powództwo K. P. (zmodyfikowane przez powoda na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2018 r.) okazało się nieuzasadnione.

Żądanie pozwu oparto o przepis art. 138 k.r.o., zgodnie z którym w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Poprzez zmianę stosunków, o których mowa w ww. przepisie należy rozumieć każdą zmianę w sferze osobistej i majątkowej, zarówno uprawnionego, jak i zobowiązanego, która wpływa na zakres usprawiedliwionych potrzeb dziecka, jak i możliwości zarobkowe rodzica, a w konsekwencji także na wysokość zobowiązania alimentacyjnego. Wskazuje się przy tym, że sama różnica wieku dziecka spowodowana upływem czasu od daty orzeczenia określającego wysokość alimentów, uzasadnia przyjęcie, że nastąpił wzrost potrzeb dziecka, wynikający m.in. z rozpoczęcia przez nie edukacji szkolnej, socjalizacji rówieśniczej, czy większych potrzeb w zakresie wyżywienia, zakupu odzieży itp. Powyższe z kolei pociąga za sobą konieczność ponoszenia zwiększonych wydatków związanych z zaspokajaniem tych potrzeb przez rodziców dziecka (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 1965 r., I CZ 135/64, niepubl.).

Zakres świadczeń alimentacyjnych rodzica względem dziecka wyznacza natomiast przepis art. 135 § 1 k.r.o., w myśl którego zależy on od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Wysokość usprawiedliwionych potrzeb dziecka określa art. 96 k.r.o., zgodnie z którym rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa, odpowiednio do jego uzdolnień. Nie budzi wątpliwości, że każde dziecko musi mieć zapewnione podstawowe warunki egzystencji w postaci mieszkania, wyżywienia zapewniającego jego prawidłowy rozwój fizyczny, stosowną do wieku odzież, środki na ochronę zdrowia itp. Powyższe nie oznacza obowiązku rodziców zaspokajania wszelkich potrzeb ich małoletnich dzieci, lecz jedynie tych, które są niezbędne z punktu widzenia celu ich wychowania i przygotowania do pracy. W tym kontekście należy zauważyć, że rodzic, który w związku z utrzymaniem dziecka ponosi koszty znacznie przekraczające standardowe i niezbędne wydatki związane z utrzymaniem dziecka, nie może żądać od drugiego rodzica, w szczególności znajdującego się w trudnej sytuacji majątkowej, partycypacji w ogóle ponoszonych opłat, a jedynie w tej części, którą wyznacza dyspozycja art. 96 k.r.o.

Powód jest ojcem małoletniego pozwanego, a zatem zgodnie z art. 133 § 1 k.r.o. zobligowany jest do łożenia na utrzymanie małoletniego, który nie posiada majątku ani źródeł dochodów, a zatem nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Powyższa okoliczność nie była kwestionowana przez powoda. Kwestionował on natomiast wysokość alimentów, żądając ich obniżenia z kwoty po 700 zł miesięcznie do kwoty po 200 zł miesięcznie.

Zakres możliwości zarobkowych zobowiązanego podlega ocenie z punktu widzenia wynagrodzenia, jakie ten otrzymywałby przy pełnym wykorzystaniu swoich sił i możliwości, nie zaś wynagrodzenia rzeczywiście otrzymywanego. Podkreśla się przy tym, że rodzic winien dzielić się z dziećmi nawet skromnym wynagrodzeniem, a

nadto, że dzieci mają prawo do równej z rodzicami stopy życiowej, niezależnie od tego, czy żyją z nimi wspólnie, czy też oddzielnie (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 5 stycznia 1956 r., III Cr 919/55, OSN 1957, poz. 74).

Przy uwzględnieniu powyższego, rolą Sądu w pierwszej kolejności było ustalenie, czy od ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów, nastąpiła przewidziana art. 138 k.r.o. zmiana stosunków.

Sąd doszedł do przekonania, iż zmiana taka nie miała miejsca.

Należy zauważyć, iż od ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów, tj. od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 15 września 2016 r., sygn. akt X RC 1904/14, do chwili zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie upłynął okres około półtora roku. W ciągu tego czasu wielkość usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda nie tylko nie uległa zmniejszeniu, ale i wzrosła. Sąd Okręgowy w Szczecinie zasądając alimenty od powoda na rzecz syna przyjął miesięczny koszt utrzymania małoletniego F. P. w wysokości około 1100 zł w skali miesiąca. Z okoliczności sprawy nie wynika ażeby koszt ten się zmniejszył.

Gdy zaś chodzi o możliwości zarobkowe pozwanego, to należy wskazać (za Sądem Okręgowym w Szczecinie - k. 288), że powód odmówił przyjęcia pracy zaoferowanej mu przez Powiatowy Urząd Pracy w S., twierdząc, że nie mógł jej podjąć z uwagi na ustalone sądownie kontakty z synem. Twierdzenia powoda w tym zakresie Sąd uznał za gołosłowne i nie poparte żadnymi dokumentami. Wskazać należy ponadto, że powód miał możliwość wystąpienia do sądu z wnioskiem o zmianę ustalonych kontaktów z synem, zwłaszcza gdyby wiązało się to z tak ważną kwestią jak system pracy powoda, w sytuacji gdy zobligowany jest on do zapewnienia dziecku utrzymania. Powód jest człowiekiem relatywnie młodym, nie ma ukończonych jeszcze czterdziestu lat, nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności i posiada szerokie możliwości zarobkowe. Jako były żołnierz od chwili ustania jego służby w wojsku miał możliwość podjęcia pracy chociażby jako pracownik ochrony lub w branży budowlanej, gdzie pomimo braku kwalifikacji zawodowych możliwe było osiągnięcie przezeń dochodów na poziomie 2500-3000 zł miesięcznie (co wynika z doświadczenia życiowego).

K. P. nie wykazał, ażeby w okresie objętym żądaniem aby aktywnie poszukiwał pracy i aby pomimo ewentualnej aktywności w tym zakresie, nie mógł pracy uzyskać.

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł jak w pkt. II wyroku.

W punkcie III sentencji wyroku Sąd rozstrzygnął o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu. Na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2018 r. pełnomocnik będący adwokatem reprezentujący pozwanego wniósł o zasądzenie na jego rzecz ww. kosztów i oświadczył, że koszty te nie zostały uiszczone ani w części, ani w całości. zgodnie z § 10 pkt 9 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez skarb państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. . (...) opłata w sprawie o alimenty wynosi 60 zł. Wobec powyższego orzeczono jak w pkt III wyroku.

Powód zwolniony był od ponoszenia kosztów sądowych w niniejszej sprawie w całości, a zatem orzeczono jak w pkt IV wyroku.